

IOAN MITREA

(4. 04. 1937 – 21. 07. 2017)

A trecut mai mult de jumătate de veac de când am început prietenia și colaborarea cu profesorul Ioan Mitrea și, iată, acum, sunt nevoit să-l amintesc la trecut, cu durere, pe cel căruia îi plăcea să i se zică de către prieteni, simplu, Ioane !

De-a lungul anilor, din tinerețe până la senectute, adeseori am lucrat împreună, am publicat împreună, am discutat și am analizat împreună problemele care ne preocupau și, mai ales, ne-am apreciat și respectat mutual. Ne-am cunoscut bine, reciproc, viețile amândurora, familiile, munca, realizările și necazurile, dar și, ceea ce este mai presus de toate, gândurile, de altfel asemănătoare în multe privințe¹.

S-a născut la 4 aprilie 1937, în mirificul, dar și legendarul ținut al Neamțului, la Căciulești (com. Girov), într-o autentică și frumoasă familie de țărani, a cărei sevă mergea până la Rășinari Sibiuului – renumit izvor de mari intelectuali români. De altfel, numele familiei era des întâlnit în localitatea transilvană (de ex., cel al marelui numismat Bucur Mitrea), și predominant chiar și în satul de baștină al lui Ioan. În acest context, se poate aminti și faptul că, la rândul său, Căciuleștiul a dat armatei române doi dintre marii săi generali, Nicolae Dăscălescu și Vasile Mitrea (unchi drept al lui Ioan).

După anii de școală primară, începuți și încheiați în satul natal, au urmat cei de la gimnaziul din Girov, și, apoi, finalizarea studiilor liceale la renumitul Colegiu "Petru Rareș" din Piatra Neamț. Atras din copilărie de istorie, care-i va deveni cu timpul o puternică și fără de margini pasiune, Ioan va ajunge în chip firesc la Facultatea de Istorie-Filosofie a Universității "Al. I. Cuza" din Iași. Cursurile acesteia le absolvă cu

¹ Mulțumesc călduros doamnei dr. Lăcrămioara Istina, care mi-a spus la pus dispoziție CV-ul profesorului Ioan Mitrea, împreună cu fotografia care este atașată acestui necrolog.

brio, ca șef de promoție, în 1963. În anii de facultate, a participat la primele săpături arheologice și s-a bucurat de prețuirea unor profesori de prestigiu, cum au fost regretații Mircea Petrescu-Dîmbovița și Nicolae Gostar.

La încheierea studiilor universitare a fost repartizat în învățământul superior, la Facultatea de Istorie-Geografie a Institutului Pedagogic din Iași, instituție, care, în 1964, va fi mutată la Bacău. Aici, repede se va face cunoscut prin hărnicie și competență, cu totul și cu totul deosebite, punându-se astfel bazele unei lungi și temeinice colaborări cu muzeul băcăuan, în urma căreia ambele părți au avut numai de câștigat.

Fire deosebit de activă, cu multă energie, tânărul asistent va urca cu rezeziune pe treptele carierei universitare, ajungând până în 1975 pro-decan și decan al facultății în care lucra, pentru ca după desființarea abuzivă a acesteia, să predea istoria în cadrul renumitei instituții liceale „George Bacovia” din Bacău. A continuat totodată și cercetările sale arheologice, rămânând strâns legat de Muzeul de Istorie și Artă din Bacău (1976-1985), căruia, de altfel, i-a fost și director o lungă perioadă de timp (1976-1982).

După anul 1985, va reveni la catedra de istorie a liceului la care mai funcționase, unde va preda până la ieșirea sa la pensie, din 2006. Însă, acum, trebuie adăugat și faptul, că începând cu anul 1976 a fost și profesor asociat la Institutul Pedagogic din Bacău, iar după 1989, și la filialele din Bacău ale universităților „Spiru Haret” și „Mihail Eminescu”. Ca rezultat al travaliului, dar și al preocupărilor sale pedagogice, în toată țara, dar mai cu seamă în Moldova, mulți dintre studenții săi i-au devenit colaboratori destoinici, dar și adevărați promotori ai cercetărilor arheologice din locurile de profesare.

Dacă aceasta a fost în linii mari activitatea profesorului Mitrea, în plan didactic și administrativ-organizatoric, nu mai puțin de prețuit este și munca sa de cercetător. De la primele șantiere arheologice la care a participat ca student sau tânăr învățăcel (Lozna – Dorohoi, Bâta Doamnei – Piatra Neamț, Botoșana, Oituz, Mănoaia – Costișa ș. a.), Ioan și-a concentrat investigațiile asupra problemelor legate de formarea poporului roman, concretizate atât în teza de diplomă (1963), cât și în teza sa doctorat, susținută în 1979 (*Regiunea centrală a Moldovei dintre Carpați și Siret în secolele VI-IX*). În toți acești ani, a fost susținut de cei mai mari specialiști români din domeniu (Ion Nestor, Kurt Horedt, Dan Gh. Teodor ș. a.), care, în același timp, i-au receptat și apreciat rezultatele cercetărilor sale.

Fire neobosită, deplin consacrat muncii, profesorul Mitrea a cunoscut și investigat – singur sau în colaborare – numeroase așezări și necropole antice și medievale din toată țara, deși dragostea sa pentru aria de obârșie l-a făcut să-și dedice principalele sale eforturi în vederea cunoașterii trecutului Moldovei din perioada de care se ocupa, dintre acestea, amintind acum pe cele de la Bratei, Fundu Herței, Bacău – Curtea Domnească, Oncești, Ștefan cel Mare, Borșeni, Obârșeni – Vaslui, Câmpineanca ș.a.m.d. Însă, mai cu seamă la Izvoare – Bahna și Davideni (ambele din jud. Neamț) și-a petrecut mulți ani de cercetări, în urma cărora au rezultat două monografii arheologice de mare rezonanță în lumea de specialitate: *Așezarea din secolele VI-IX de la Izvoare – Bahna. Realități arheologice și concluzii istorice* (Piatra Neamț, 1998) și *Comunități sătești la est de Carpați în epoca migrațiilor. Așezarea de la Davideni din secolele V-VII* (Piatra Neamț, 2001)².

Îmi amintesc de vara când, împreună cu prietenul nostru comun, prof. univ. Mircea Babeș, l-am vizitat la șantierul arheologic de la Davideni, unde am avut ocazia să-i admirăm acuratețea metodologică a cercetării, pe de-o parte, dar și gândirea matură de istoric cu un imens bagaj informațional, pe de alta

Dintre multiplele sale preocupări, un rol cu totul și cu totul deosebit l-a avut și activitatea sa editorială, destinată atât cercurilor științifice, cât și unui public mai larg. Este de remarcat munca sa de redactor al revistei *Carpica* (numerele 8-12 și 14-16), când aceasta și-a îmbunătățit substanțial calitatea științifică și grafică, sau cea de editare a revistei *Zargidava*, a cărei apariție i se datorează integral.

Este semnificativ, că ultimul număr al publicației sus-amintite (XVII/2017) a apărut cu puțin timp înainte de a surveni sfârșitul său neașteptat. De multe ori îmi destăinuia cu regret că nu știe cine îi va continua munca sa de publicare a *Zargidavei*. El alcătuia sumarul, el strângea fondurile financiare necesare, el se ocupa de expedierea exemplarelor tipărite, el contacta diverși sponsori pentru sprijin (intelectuali, oameni de

² O listă completă a tuturor lucrărilor științifice tipărite de către profesorul Ioan Mitrea a apărut recent în revista *Zargidava* (XVI, 2017, p.19-35), alcătuită de către dr. D.-O. Boldur.

afaceri, simplii iubitori de istorie ș.a.m.d.) și își dăruia mult din timp și chiar din propriile-i resursele bănești pentru revistă.

Pentru a ne da mai bine seama de puternica sa personalitate, trebuie consemnată și gama largă de funcții și, în ultimă instanță, de activități în care a fost implicat: membru al Consiliului Științific al Institutului Român de Tracologie, membru al Comisiei Naționale de Arheologie, președinte timp de 40 de ani a Filialei din Bacău a Societății de Științe Istorice din România, președinte al Fundației cultural-științifice „Julian Antonescu”, personalitate căruia îi va păstra o amintire de neșters, ș.a.m.d.

Nu trebuie omis că s-a bucurat de câteva onoruri și distincții – deși, palide recunoașteri ale eforturilor sale – cum au fost decernarea Ordinul național Pentru Merit în grad de Cavaler (2000), premiul ”A. D. Xenopol” al Societății de Științe Istorice din România (2002), premiul ”Eudoxiu Hurmuzaki” al Academiei Române (2003), membru de onoare al Institutului de Arheologie Iași al Academiei Române (2007), cetățean de onoare al comunei natale Girov (2006), dar și al Municipiului Bacău (2008), membru al Diviziei de Istoria Științei a Academiei Române (2009) etc.

Viața unui om, cum a fost profesorul Ioan Mîțrea, este extrem de greu de trecut în revistă, chiar fugitiv, și pentru noi care am avut bucuria și onoarea de a-i fi fost colegi și prieteni. Figura sa autoritară, tonul hotărât al vocii sale, energia sa vizibil neostenită, fidelitatea față de istoria națională, dar și față de prieteni, dragostea manifestă față de neam și țară, toate vor alcătui permanent pentru noi un tablou viu, însuflându-ne și nouă curajul de a stăruii întotdeauna !

Fie-ți țărâna ușoară, iubite prieten și coleg !

VIRGIL MIHAILESCU-BÎRLIBA